Vlaamse Regering

78.668/1

Ontwerp van decreet tot wijziging van meerdere decreten over het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, wat betreft de studietoelagen in het hoger onderwijs en de kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap

Art. 2. Aan artikel 6 van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap wordt de zinsnede "en heeft de student op 31 december van het kalenderjaar waarin het academiejaar start de leeftijd van dertig jaar niet bereikt" toegevoegd.

Art. 3. In artikel 24 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 4 juli 2008 en gewijzigd bij het decreet van 5 april 2019, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. Om in aanmerking te komen voor een studietoelage, moet de student minstens 54 studiepunten opnemen, waarbij de studiepunten tegelijkertijd kunnen betrekking hebben op verschillende opleidingen, zoals bedoeld in artikel 21, §1.

In afwijking van het eerste lid komt de student die minder dan 54 studiepunten opneemt in aanmerking voor een studietoelage als hij in zijn diplomajaar zit.

In afwijking van het eerste lid komt een student die minder dan 54 studiepunten opneemt, in aanmerking voor een studietoelage als die student een erkend statuut bekomt om één of meer van de volgende redenen:

1° functiebeperking;
2° topsport;
3° professionele kunstbeoefening;
4° uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden;
5° werkstudent;
6° medische redenen.

De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten om het verkregen hebben van deze statuten te bewijzen en de wijze waarop deze gegevens worden meegedeeld aan de bevoegde dienst van de Vlaamse overheid.".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 4. In artikel I.3, 26°, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 wordt het woord "beursstudenten" vervangen door het woord "beurstariefstudenten".

Art. 5. In artikel III.12, §4, eerste lid, van dezelfde codex, wordt het woord "beursstudent" vervangen door het woord "beurstariefstudent".

Art. 6. In artikel III.13, §5, eerste lid, van dezelfde codex, wordt het woord "beursstudent" vervangen door het woord "beurstariefstudent".

Art. 7. In artikel III.14, §7, eerste lid, van dezelfde codex, wordt het woord "beursstudent" vervangen door het woord "beurstariefstudent".

Art. 8. In artikel III.18, eerste lid, van dezelfde codex, wordt in de inleidende zin het woord "beursstudenten" vervangen door het woord "beurstariefstudenten".

Art. 9. In artikel III.19, §4, vierde lid, van dezelfde codex, wordt het woord "beursstudenten" vervangen door het woord "beurstariefstudenten".

Art. 10. In artikel III.41bis van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2015, wordt het woord "beursstudenten" telkens vervangen door het woord "beurstariefstudenten".

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016

Art. 11. In deel IV, hoofdstuk 3, van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel IV.19, gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017;
2° artikel IV.20, paragraaf 1 tot en met paragraaf 3;
3° artikel IV.21;
4° artikel IV.24 en IV.25.

Art. 12. In deel IV van dezelfde codificatie, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 juli 2025, wordt hoofdstuk 4, dat bestaat uit artikel IV.26 tot en met IV.32, opgeheven.

Hoofdstuk 5. Slotbepaling

Art. 13. Artikel 2 tot en met 10 treden in werking op 2 juni 2026, met toepassing vanaf academiejaar 2026-2027. Voor de rechten die betrekking hebben op de periode voorafgaand aan het academiejaar 2026-2027 blijft de huidige regelgeving bestaan.

Artikel 11 en 12 treden in werking op 1 september 2026.

Brussel, Klik of tik om een datum in te voeren..

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Getekend door:Zuhal Demir (Signature)
Getekend op:2025-12-15 17:11:32 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN MEERDERE DECRETEN OVER HET BELEIDSDOMEIN ONDERWIJS EN VORMING, WAT BETREFT DE STUDIETOELAGEN IN HET HOGER ONDERWIJS EN DE KINDERDAGVERBLIJVEN EN VOOR- EN NABEWAKING IN HET TWEETALIGE GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD

Samenvatting
Het decreet bevat bijkomende bepalingen om de begroting Onderwijs voor 2026 uitvoerbaar te maken. De in het kader van de begrotingsbesprekingen afgesproken besparingen rond studietoelagen en kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad worden doorgevoerd.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit decreet beoogt een aantal bijkomende maatregelen te nemen om de onderwijsbegroting uit te voeren. Er worden besparingen doorgevoerd rond studietoelagen en de kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

B. Inhoud

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Beperking studietoelagen
In het kader van de begrotingsopmaak 2026 is afgesproken om te besparen op het budget voor de studietoelagen die worden toegekend in het hoger onderwijs. Deze besparing wordt gerealiseerd door een leeftijdsgrens om in aanmerking te komen voor een toelage te bepalen en door het aantal studiepunten dat een student minstens moet opnemen per academiejaar te verhogen naar 54 studiepunten. Tegelijkertijd worden de categorieën van studenten die een uitzondering krijgen op het minimumaantal op te nemen punten uitgebreid, namelijk met de studenten die een erkend statuut hebben verkregen volgens 6 categorieën.

Kinderdagverblijven
In het kader van de begrotingsbesprekingen is afgesproken om te besparen op de financiering van het personeel dat instaat voor de kinderdagverblijven van het gemeenschapsonderwijs in Brussel.

Vanaf 1 september 2026 ontvangt het GO! geen bijkomende financiering meer vanuit Onderwijs voor de aanstelling van personeel in de kinderdagverblijven van het gemeenschapsonderwijs, gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Voor- en nabewaking
In het kader van de begrotingsbesprekingen is afgesproken om te besparen op de financiering van het personeel dat instaat voor de voor- en nabewaking in Nederlandstalige basisscholen van het gemeenschapsonderwijs in Brussel.

Vanaf 1 september 2026 ontvangt het GO! geen financiering meer voor hun personeel dat instaat voor de voor- en nabewaking in Nederlandstalige basisscholen in Brussel.

Impactanalyse

Beperking studietoelagen

Impactanalyse Kinder- en Jongereneffectrapport (JoKER)
De besparing op de studietoelagen wordt via twee aanpassingen gerealiseerd.

- Een leeftijdsbeperking, waardoor enkel studenten jonger dan 30 nog aanspraak kunnen maken op een studietoelage. Deze maatregel heeft geen effect op -25-jarigen.
- Een beperking waarbij enkel nog studenten in aanmerking komen die minimum 54 studiepunten opnemen. Vandaag ligt deze grens op 27 studiepunten. Er zullen dus minder studenten aanspraak kunnen maken op een studietoelage dan vandaag. Het is waarschijnlijk dat er -25-jarigen tot deze groep behoren.

Het is echter niet mogelijk om hier een concrete inschatting van te maken. Op de bepaling dat er minimum 54 studiepunten opgenomen moet worden, is een uitzondering mogelijk. Deze uitzonderingen dienen aangevraagd te worden bij de instellingen hoger onderwijs, de overheid heeft geen zicht op de bijzondere statuten die hogeronderwijsinstellingen toekennen noch op het aantal studenten dat een bijzonder statuut heeft. De impact op studenten jonger dan 25 jaar zou daarom niet zijn geweten.

Kinderdagverblijven
Impactanalyse Kinder- en Jongereneffectrapport (JoKER)
Bij de totstandkoming van deze decreetsbepaling werden geen kinderen/jongeren geconsulteerd. Het decreet zet de financiering van de personeelsleden in de kinderdagverblijven vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming stop vanaf 1 september 2026. In het kader van onder meer een kerntakenoefening is beslist dat middelen vanuit Onderwijs niet verder worden aangewend voor (de personeelsformatie van de) kinderdagverblijven. De financiering van de kinderdagverblijven is een taak die toebehoort aan het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin; financiering waar ook de kinderdagverblijven van het GO! aanspraak op kunnen maken.

Het is aan het GO! om na te gaan wat de gevolgen zijn van deze beslissing op de werking van de betrokken kinderdagverblijven en daarover een beslissing te nemen. Mocht het GO! beslissen om kinderdagverblijven te sluiten, kan dit een effect hebben op het aantal beschikbare plaatsen bij het GO! Dit zegt echter niets over het totaal aantal beschikbare plaatsen in Brussel over alle kinderdagverblijven heen. Dit hangt mede af van intekening op de uitbreidingsmogelijkheden die voorzien zijn binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en van de eventuele maatregelen die genomen worden om een verdere transitie bij het GO! mogelijk te maken.

De loonkosten van de personeelsleden worden vanaf 1 september 2026 gedragen door de Scholengroep Brussel van het GO!, waarbij onder andere middelen van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin kunnen worden aangewend. Dit decreet heeft dus mogelijk een impact op de kinderen van de betrokken kinderdagverblijven en het beschikbare kindplaatsen.

Voor- en nabewaking

Impactanalyse Kinder- en Jongereneffectrapport (JoKER)
Bij de totstandkoming van deze decreetsbepaling werden geen kinderen/jongeren geconsulteerd. Het decreet zet de financiering van de personeelsleden in de voor- en nabewaking vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming stop vanaf 1 september 2026. De loonkosten van de contractuele personeelsleden moeten vanaf 1 september 2026 gedragen worden door de Scholengroep Brussel van het GO!. De Scholengroep zal dus moeten instaan voor de financiële gevolgen.

C. Totstandkomingsprocedure

De bepalingen in dit decreet waren oorspronkelijk opgenomen in het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2026. In dat kader werden het taal- en legistiek advies, het Joker-advies, het advies van de Inspectie van Financiën en het begrotingsakkoord ingewonnen.

Het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2026 werd principieel goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2025 (VR 2025 0310 DOC.0898) met het oog op de adviesaanvraag bij de strategische adviesraden, op de onderhandelingen met de sociale partners en op de adviesaanvraag bij de Raad van State.

De Raad van State gaf advies 78.299/1-3-16 op 13 oktober 2025. In haar advies verklaarde de Raad van State dat de spoedeisendheid voor deze artikelen niet kon worden aanvaard en dat de adviesaanvraag voor deze artikelen bijgevolg onontvankelijk was. Daardoor was ook niet voldaan aan de adviesverplichting.

Bij het geven van de protocollen bij het programmadecreet werd ervan uitgegaan dat de door de Raad van State onontvankelijk verklaarde artikelen niet deel zouden uitmaken van het programmadecreet. De betrokken artikelen werden dus niet formeel onderhandeld tijdens de onderhandelingen voor het programmadecreet.

De SERV gaf advies op 15 oktober 2025, de VLOR op 20 oktober 2025.

Beperking studietoelagen
De SERV formuleert bezwaren bij de beslissingen rond studietoelagen. De hervorming zet volgens de SERV druk op de emancipatorische functie van studietoelagen, op de toegankelijkheid van het hoger onderwijs en op levenslang leren via het hoger onderwijs.

De VLOR merkt op dat onder meer beurs- en bijna-beursstudenten zwaarder geraakt worden door de maatregelen. De VLOR vreest niet alleen voor sociale, maar ook voor economische gevolgen. Ze ziet de democratisering van het onderwijs in gevaar komen. De besparing zou extra drempels en meer sociale uitsluiting betekenen. Ook de STUVO's zullen volgens de VLOR gevolgen ondervinden van deze besparing.

Reactie op deze adviezen:

De impact van de beperkingen op het recht op een studietoelage wordt op verschillende manieren gemilderd of zelfs vermeden, onder andere door het opnemen van uitzonderingen voor het inschrijven voor minimum 54 studiepunten.

Daarenboven kunnen de studenten die geraakt worden door de verhoging van het aantal studiepunten nog steeds genieten van een verlaagd studiegeld, het zogenaamde 'beurstarief'.

Het optrekken van het aantal studiepunten van 27 naar 54 om in aanmerking te komen voor een studietoelage heeft geen impact op het feit of een student nog recht heeft op gezinsbijslag in het kader van het Groeipakket. Daarvoor blijft de grens op 27 studiepunten liggen.

Kinderdagverblijven
Wat betreft de besparingen op de kinderdagverblijven in Brussel ziet de VLOR een impact op de kinderen die hun plek kunnen verliezen, op ouders die mogelijk geen opvang meer kunnen vinden in hun eigen buurt, op de werkzekerheid van de betrokken medewerkers en op de positie van het Nederlandstalige onderwijs in Brussel.

Reactie op dit advies:

Het decreet zet de financiering van de personeelsleden in de kinderdagverblijven vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming stop vanaf 1 september 2026. In het kader van onder meer een kerntakenoefening is beslist dat middelen vanuit Onderwijs niet verder worden aangewend voor (de personeelsformatie van de) kinderdagverblijven.

Het is aan het GO! om na te gaan wat de gevolgen zijn van deze beslissing op de werking van de betrokken kinderdagverblijven en daarover een beslissing te nemen. Mocht het GO! beslissen om kinderdagverblijven te sluiten, kan dit een effect hebben op het aantal beschikbare plaatsen bij het GO! Dit zegt echter niets over het totaal aantal beschikbare plaatsen in Brussel over alle kinderdagverblijven heen. Dienaangaande wordt ook gewezen op de uitbreidingsmogelijkheden binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en mogelijke overgangsmaatregelen die het GO! autonoom kan nemen.

Door het uitbreidingsbeleid in Brussel, onder de bevoegdheid van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, is er perspectief voor deze kinderen, hoewel er geen absolute garantie kan worden geboden.

De vastbenoemde personeelsleden zullen indien nodig TBSOB worden per 1 september 2026 en gereaffecteerd of wedertewerkgesteld kunnen worden binnen onderwijs. Deze personeelsleden hebben dus loon- en werkzekerheid.

De door de Raad van State onontvankelijk verklaarde artikelen werden opgenomen in het voorliggende decreet.

Het voorontwerp werd principieel goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2025 (VR 2025 2410 DOC.0993) met het oog op de onderhandelingen met de sociale partners.

De onderhandelingen vonden plaats op 18 november 2025. Ze hebben geleid tot de volgende protocollen:

- Protocol nr. 163 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in sectorcomité X - Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) op 18/11/2025 (28 november 2025);
- Protocol nr. 149 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergadering van het Vlaams onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent op 18/11/2025 (28 november 2025).

Naar aanleiding van het protocol nr. 163 houdende de conclusies ven de onderhandelingen die gevoerd werden in sectorcomité x – onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) op 18/11/2025 werd aan het GO! het masterplan, waarnaar verwezen, opgevraagd. Uit de documenten die bezorgd werden, blijkt niet dat de Vlaamse Regering in het verleden een engagement is aangegaan. Ze zal dat ook nu niet doen en het voorstel zoals opgenomen in het ontwerp van decreet blijft bijgevolg inhoudelijk ongewijzigd. Er werden wel legistieke correcties doorgevoerd.

Het voorontwerp werd een tweede keer principieel goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van ** 2025 (VR 2025 **** DOC.****) met het oog op de adviesaanvraag bij de Raad van State.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Artikel 6 van het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap bepaalt de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een studietoelage. Vanaf academiejaar 2026-2027 kan een toelage enkel worden aangevraagd indien een student op 31 december van het kalenderjaar waarin het academiejaar start de leeftijd van 30 jaar niet heeft bereikt.

Hoewel deze nieuwe voorwaarde een verschil in behandeling op grond van leeftijd in het leven roept, is er geen sprake van discriminatie. Het verschil in behandeling is immers objectief en redelijk verantwoord. Volgens vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof sluit het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, verankerd in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het verschil in behandeling dat wordt gecreëerd, berust op een objectief criterium, namelijk de leeftijd die de student heeft bereikt op 31 december van het

kalenderjaar waarin het academiejaar start waarvoor de studietoelage wordt aangevraagd. Indien de student de leeftijd van 30 jaar heeft bereikt op die datum, komt hij niet (meer) in aanmerking voor een studietoelage hoger onderwijs. Heeft de student de leeftijd van 30 jaar nog niet bereikt op die datum, dan komt hij – mits ook de andere voorwaarden daartoe zijn vervuld – wél in aanmerking voor een studietoelage.

Terecht merkt de Inspectie van Financiën op dat leeftijd een beschermd kenmerk is in de zin van artikel 15bis van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid. Evenwel bevat artikel 21 van dat decreet een uitzondering voor verschillen in behandeling op grond van een beschermd kenmerk die worden voorzien door of krachtens een decreet, of die voortvloeien uit de toepassing ervan. In een dergelijke situatie kan er geen sprake zijn van een discriminatie die door het voormelde decreet verboden wordt, zo bepaalt artikel 21 ervan.

Evenmin valt het aldus gecreëerde verschil in behandeling op grond van leeftijd binnen de materiële werkingssfeer van een van de Europese antidiscriminatierichtlijnen. Weliswaar is leeftijd een beschermd kenmerk in de zin van richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep. Die richtlijn is evenwel uitsluitend van toepassing op het terrein van arbeid en beroep, niet op het terrein van onderwijs of sociale voordelen.[1] Het klopt dat onder 'arbeid en beroep' ook 'de toegang tot alle vormen en alle niveaus van beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding en omscholing, met inbegrip van praktijkervaring' wordt begrepen, overeenkomstig artikel 3, lid 1, onder b), van de richtlijn. Lid 3 van artikel 3 preciseert evenwel dat de richtlijn 'niet van toepassing [is] op uitkeringen van welke aard dan ook die worden verstrekt door wettelijke of daarmee gelijkgestelde stelsels, met inbegrip van de stelsels voor sociale zekerheid of voor sociale bescherming.' Zelfs indien en in zoverre het hoger onderwijs waarvoor een studietoelage kan worden verstrekt kan worden gekwalificeerd als een beroepsopleiding of omscholing in de zin van richtlijn 2000/78/EG, moet dus worden vastgesteld dat de toegang tot de studietoelage niet binnen de werkingssfeer van die richtlijn valt.

Wel wordt leeftijd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens beschouwd als een 'andere status' als bedoeld in artikel 14 EVRM.[2] Het Europees Hof plaatst leeftijd echter niet op hetzelfde niveau als andere beschermde persoonskenmerken, zoals geslacht.[3] Volgens het Europees Hof genieten de Verdragsstaten ter zake een ruime appreciatiemarge. Een verschil in behandeling op grond van leeftijd wordt dan ook niet snel discriminatoir geacht door het Hof.[4]

Daarbij komt nog dat de hier aan de orde zijnde leeftijdsgrens wordt gekoppeld aan het recht op een sociaal voordeel, namelijk een studietoelage hoger onderwijs. Het gaat om financiële steun aan minvermogende studenten in het hoger

---

[1] Zie in dat verband ook het voorstel van de Commissie voor een richtlijn dat het materiële toepassingsgebied van richtlijn 2000/78/EG zou uitbreiden tot onder meer onderwijs en sociale voordelen, COM(2008) 426 definitief (art. 3).

[2] Bv. EHRM, *Schwizgebel t. Zwitserland*, 10 juni 2010, § 85; *Carvalho Pinto de Sousa Morais t. Portugal*, 25 juli 2017, § 45.

[3] Ibid. Zie ook EHRM, *British Gurkha Welfare Society e.a. t. het Verenigd Koninkrijk*, 15 september 2016, § 88.

[4] Bv. EHRM, *Ferrero Quintana t. Spanje*, 26 november 2024, § 85 (verwijzingen weggelaten): "*La Cour considère également que toutes les différences de traitement fondées sur l'âge ne peuvent pas être considérées comme des formes odieuses de discrimination (…), ni avoir la même importance relative pour l'intérêt individuel en jeu. Ainsi, en l'espèce, la Cour observe premièrement que le requérant ne faisait pas partie d'un groupe vulnérable. Deuxièmement, le requérant visait à participer à un concours pour devenir un employé public, et non pas pour exercer un droit fondamental reconnue explicitement par la Convention. À la lumière de ces éléments, la Cour est de l'avis que les autorités nationales jouissaient d'une large marge d'appréciation en l'espèce (…).*"

onderwijs, die uitsluitend bestemd is om de kosten te dekken voor het levensonderhoud van de student en het door hem gevolgde onderwijs (o.a. studiemateriaal, vervoer, kot, …).[5] In sociaaleconomische aangelegenheden als deze beschikt de wetgever over een ruime beoordelingsvrijheid, aldus het Grondwettelijk Hof. Het Hof vermag de beleidskeuze die de wetgever heeft gemaakt en de motieven die daaraan ten grondslag liggen slechts af te keuren indien zij niet redelijk verantwoord zijn.[6]

Met de invoering van de leeftijdsbeperking tot 30 jaar beoogt de decreetgever een optimalisering van de investeringen van publieke middelen in het hoger onderwijs, in een context waar begrotingsdiscipline en gezonde overheidsfinanciën worden nagestreefd. Een efficiënt beheer van de publieke middelen impliceert dat de beste verhouding tussen de ingezette middelen en de verkregen resultaten wordt nagestreefd.[7] De optimalisering van de publieke investeringen in het hoger onderwijs is een legitieme doelstelling.[8] Dit wordt trouwens ook bevestigd door het (niet aangenomen) voorstel voor een richtlijn die het materiële toepassingsgebied van richtlijn 2000/78/EG zou uitbreiden tot onder meer onderwijs en sociale voordelen.[9] Artikel 2, lid 6, van het voorstel bepaalt:

> 'Onverminderd lid 2, kunnen de lidstaten bepalen dat verschillen in behandeling op grond van leeftijd geen discriminatie vormen indien zij in het kader van de nationale wetgeving worden gerechtvaardigd door een legitiem doel, en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn. Deze richtlijn vormt met name geen beletsel voor het vaststellen van een bepaalde leeftijd voor de toegang tot uitkeringen, onderwijs en bepaalde goederen en diensten.'

De invoering van een maximale leeftijdsgrens van 30 jaar voor de studietoelage laat de decreetgever toe om publieke middelen bestemd voor hoger onderwijs gericht te investeren in studenten die, enerzijds, niet kunnen worden geacht al de kans te hebben gehad om voldoende te sparen om zelf hun hogere studies te kunnen bekostigen en gedurende die tijd in hun levensonderhoud te kunnen voorzien, en die, anderzijds, nog een groot aantal arbeidsjaren voor de boeg hebben. Het leeftijdscriterium is dus pertinent in het licht van de nagestreefde doelstelling om de publieke middelen in het hoger onderwijs optimaal, dit wil zeggen efficiënt, te investeren. Ook in onze buurlanden (Nederland,[10] Frankrijk,[11] Duitsland[12]) is de leeftijd tot dewelke studenten in aanmerking kunnen komen voor een studiebeurs om dezelfde reden begrensd. Op analoge wijze kent het EU-ambtenarenstatuut slechts een schooltoelage toe tot wanneer het kind van de ambtenaar maximaal 26 jaar oud is (ook al is diens opleiding in het hoger onderwijs nog niet voltooid op dat moment).[13]

Het koppelen van een leeftijdsgrens van 30 jaar aan het recht op een studietoelage heeft bovendien geen kennelijk onevenredige gevolgen. De leeftijdsgrens is ruim genoeg bemeten om jongvolwassenen in staat te stellen om – zo zij dit wensen –

---

[5] Art. 4 decreet van 8 juni 2007.
[6] Bv. GwH, nr. 83/2025, 28 mei 2025, B.14; nr. 111/2025, 17 juli 2025, B.9.
[7] Vergelijk art. 33, lid 1, b), Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (herschikking).
[8] Vergelijk, in de context van arbeid en beroep, art. 6 en overw. 25 richtlijn 2000/78/EG. Zie bv. H.v.J., C-388/07, *Age Concern England*, 5 maart 2009, EU:C:2009:128, para. 52. Zie ook Ger., T-750/16, *FV t. Raad*, 14 december 2018, EU:T:2018:972, para. 108; T-11/17, *RK t. Raad*, 7 februari 2019, EU:T:2019:65, para. 105.
[9] COM(2008) 426 definitief.
[10] Art. 2.3, 3°, Wet studiefinanciering 2000 (tot 30 jaar).
[11] Art. D821-1 Code de l'éducation; Circulaire van 28 maart 2025, https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/fr/bo/2025/Hebdo15/MENS2508577C (tot 28 jaar).
[12] Bundesausbildungsförderungsgesetz (BaföG), § 10 (tot 45 jaar).
[13] Art. 3, lid 1, tweede alinea, van bijlage VII bij Verordening n o. 31 (E. E. G.), 11 (E. G. A.), tot vaststelling van het statuut van de ambtenaren en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Economische Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.

zeer lang te studeren zonder hun recht op een studietoelage te verliezen. Ook de langste universitaire studie, geneeskunde met een master-na-master in de specialistische geneeskunde,[14] kan in die tijdspanne worden afgerond door iemand die op zijn achttiende begint te studeren. Door de leeftijdsgrens pas op 30 jaar te stellen, geeft de decreetgever aan mensen die na hun dertigste levensjaar nog (eventueel bijkomende) hogere studies zouden willen gaan doen tegelijk ook een voldoende lange termijn om op de arbeidsmarkt of anderszins de nodige inkomsten te verwerven die hen in staat moeten stellen om zelf hun studies te bekostigen en in hun onderhoud te voorzien. Een studietoelage dekt hoe dan ook slechts een deel van de studie- en onderhoudskosten van de student. Voor het academiejaar 2025-2026 bedraagt een volledige studietoelage in beginsel 3.085,91 euro voor niet-kotstudenten en 5.141,52 euro voor kotstudenten.[15] Het is niet kennelijk onredelijk om te verwachten van studenten ouder dan dertig jaar dat zij die bedragen gespaard zouden hebben om zelf hun studies te bekostigen, zeker nu er ook andere maatregelen bestaan die de financiële last voor studenten verlichten (zie hieronder).

Bovendien heeft iemand die na zijn dertigste hogere studies wil doen de mogelijkheid om zich in te schrijven als werkstudent, een statuut dat zeer populair is bij vooral oudere studenten. Voor werkstudenten heeft de Vlaamse overheid een reeks aparte maatregelen uitgewerkt die de combinatie werken en studeren moeten vergemakkelijken, zoals het Vlaams opleidingsverlof (VOV). Met het VOV heeft een werknemer in de privésector het recht om afwezig te zijn op het werk voor het volgen van een opleiding, en dat met behoud van loon (eventueel beperkt tot een bepaald maximum). Daarnaast kunnen werkstudenten uit de privé ook tijdskrediet opnemen, met een onderbrekingsuitkering van de RVA, eventueel aangevuld met nog een extra aanmoedigingspremie, het Vlaams opleidingskrediet. Studenten die bij de overheid werken kunnen dan weer loopbaanonderbreking nemen en eveneens een uitkering krijgen (bv. het Vlaams Zorgkrediet). Onder bepaalde voorwaarden kan ook een beroep worden gedaan op opleidingscheques van de Vlaamse overheid of op de kmo-portefeuille ter bekostiging van de opleidingskosten.

Daarbij komt dat studenten recht hebben op allerlei kortingen die de kosten van hun levensonderhoud helpen te beperken (bv. voor openbaar vervoer en huur of aankoop van fietsen, aankoop van een laptop, aankoop van boeken, studentenrestaurants van de universiteit, sport en cultuur, etc.).

Tevens mag niet uit het oog worden verloren dat artikel 24, § 3, van de Grondwet de kosteloosheid van het onderwijs slechts garandeert tot het einde van de leerplicht én dat het in Vlaanderen goedkoper is om hoger onderwijs te volgen dan in de meeste ons omringende landen. De inschrijvingsgelden aan Nederlandse universiteiten zijn aanzienlijk hoger dan in Vlaanderen (meer dan het dubbele), en ook de kosten voor studiemateriaal en studentenhuisvesting zijn in Nederland doorgaans hoger. In Frankrijk verschillen de inschrijvingsgelden dan weer sterk naar gelang de onderwijsinstelling. Aan Engelse universiteiten is het inschrijvingsgeld bijzonder hoog in vergelijking met in Vlaanderen.

Alternatieve maatregelen om, in een context waarin begrotingsdiscipline aan de dag moet worden gelegd en gezonde overheidsfinanciën moeten worden nagestreefd, de publieke investeringen in het hoger onderwijs te optimaliseren, zouden een grotere groep treffen of minder sociaal zijn en dus het nagestreefde doel niet even goed kunnen bereiken als de leeftijdsgrens. Te denken valt bijvoorbeeld aan een verlaging van de studietoelage voor iedereen die ervoor in

---

[14] De basisopleiding geneeskunde duurt zes jaar (drie bachelorjaren, drie masterjaren); de master-na-master nog vier tot zes jaar, afhankelijk van het specialisme.
[15] https://www.vlaanderen.be/onderwijs-en-vorming/studietoelage/bedrag. Zie ook art. 51 decreet van 8 juni 2007.

aanmerking komt, of een verstrenging van de financiële voorwaarden voor de studietoelage (bv. een verlaging van de maximale inkomensgrenzen). Ook andere mogelijke maatregelen, zoals een verhoging van het inschrijvingsgeld aan de Vlaamse hogescholen en universiteiten, zouden een veel grotere groep (potentiële) studenten treffen.

Tot slot is het aantal huidige studenten dat door de invoering van de leeftijdsvoorwaarde wordt geraakt, beperkt. Op dit moment zijn slechts +/- 5 % van alle studenten die een studietoelage ontvangen, 30 jaar of ouder. In absolute cijfers gaat het om +/- 3.800 studenten op een totaal +/- 71.530 studenten die een studietoelage ontvangen. De impact op die studenten wordt bovendien op verschillende manieren gemilderd of zelfs helemaal vermeden:

- 1200 van de 3800 studenten die door de leeftijdsvoorwaarde geen studietoelage meer zullen kunnen krijgen (+/- 32 %), zijn momenteel bezig aan hun laatste academiejaar en zouden dus sowieso uitstromen; zij worden derhalve in de praktijk niet geraakt door de nieuwe voorwaarde (tenzij ze na hun afstuderen nog een andere studie zouden willen aanvatten);
- van de overblijvende groep studenten (+/- 68 % van 3800) is er een groot aandeel VDAB-studenten; studenten die een door VDAB erkende beroepsopleiding, studie of stage volgen, genieten dankzij de VDAB een volledig kosteloze opleiding; de VDAB betaalt hun inschrijvingsgeld en betaalt de kosten van hun leermateriaal, hun vervoerskosten en de kosten voor kinderopvang terug; door de VDAB erkende opleidingen bieden een grote kans op werk (het gaat namelijk steeds om knelpuntberoepen); ook VDAB-studenten worden in de praktijk dus niet getroffen door de invoering van de leeftijdsgrens voor de studietoelage;
- de resterende groep studenten die wél geraakt wordt door de leeftijdsvoorwaarde, kan nog steeds genieten van een verlaagd studiegeld (dit wil zeggen inschrijvingsgeld) bij hun onderwijsinstelling, het zogenaamde 'beurstarief', overeenkomstig artikel I.3, 14°, van de Codex Hoger Onderwijs (met name punt b));[16] een beurstariefstudent betaalt slechts 136,50 euro inschrijvingsgeld, bij inschrijving voor een bachelor- of masteropleiding, terwijl het inschrijvingsgeld voor niet-beurstariefstudenten 1157,00 euro bedraagt;[17] bovendien kunnen de door de maximale leeftijdsgrens getroffen studenten een beroep doen op de STUVO-middelen van hun onderwijsinstelling; dit zijn middelen die de Vlaamse Gemeenschap toekent voor de studentenvoorzieningen (STUVO's) van hogescholen en universiteiten, om sociaal kwetsbare studenten financieel te ondersteunen bij het bekostigen van hun studies; in totaal zal de Vlaamse Gemeenschap in 2026 meer dan 67 miljoen euro aan STUVO-middelen toekennen aan alle hogescholen en universiteiten samen.

Om al die redenen, meent de decreetgever dat het gecreëerde verschil in behandeling op grond van leeftijd redelijk verantwoord is. Bovendien meent de decreetgever dat het niet noodzakelijk is om in een overgangsmaatregel te voorzien voor studenten die hun hogere studies reeds hebben aangevat en die tijdens hun studies de leeftijd van dertig jaar zullen bereiken.

---

[16] Overeenkomstig die bepaling is een "beurstariefstudent" een student die:
a) studiefinanciering ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, of;
b) voldoet aan de voorwaarden, bepaald in artikel 9 van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, en beantwoordt aan de financiële criteria voor het verkrijgen van een studiefinanciering in de Vlaamse Gemeenschap, of
c) onderdaan is van een staat behorende tot de Europese Economische Ruimte en beantwoordt aan de financiële criteria voor het verkrijgen van een studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, of
d) een DGOS-bursaal, een BTC-bursaal of een bursaal in de programma's van de ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad is.

[17] Tarieven voor academiejaar 2025-2026.

In zoverre de Inspectie van Financiën meent dat artikel 23 van de Grondwet geschonden zou zijn, is de decreetgever van oordeel dat de invoering van de leeftijdsvoorwaarde het bestaande beschermingsniveau niet aanzienlijk vermindert. Hoe dan ook is de leeftijdsvoorwaarde redelijk verantwoord, om de redenen die hierboven zijn vermeld, zodat er geen schending van de standstill-verplichting uit artikel 23 van de Grondwet voorligt.

Artikel 3
Artikel 24 van het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap bepaalt dat het aantal studiepunten dat een student minstens moet opnemen per academiejaar om in aanmerking te komen voor een studietoelage. In het kader van de besparingen wordt dit aantal verhoogd van 27 studiepunten naar 54. Bedoeling van deze verhoging is om de studietoelagen voor te behouden voor studenten die een voldoende groot pakket opnemen. De grens wordt gelegd op 54, omdat die aansluit bij de definitie van een studiejaar conform art. I.3, 65° Codex Hoger Onderwijs waarin bepaald wordt dat een studiejaar tussen de 54 en 66 studiepunten omvat. Dit moet zorgen voor een optimalisering van de investeringen van publieke middelen in het hoger onderwijs, in een context waar begrotingsdiscipline en gezonde overheidsfinanciën worden nagestreefd. Een efficiënt beheer van de publieke middelen impliceert dat de beste verhouding tussen de ingezette middelen en de verkregen resultaten wordt nagestreefd. De optimalisering van de publieke investeringen in het hoger onderwijs is een legitieme doelstelling.

Het studierendement ligt beduidend lager bij studenten met een studietoelage die minder dan 54 studiepunten opnemen. Dit blijkt uit cijfers voor academiejaar 2023-2024 (de meest recente data die beschikbaar zijn voor het studierendement) waarbij aangetoond wordt dat het studierendement bij studenten met een studietoelage die zijn ingeschreven voor minder dan 54 punten significant lager ligt dan bij studenten die zijn ingeschreven voor 54 studiepunten of meer. Het gemiddelde studierendement ligt bij studenten met een studietoelage al gemiddeld 10% lager dan bij studenten zonder een studietoelage, maar zakt onder de 60% bij inschrijvingen voor minder dan 54 studiepunten.

Studierendement academiejaar 2023-2024

Opgenomen punten	**Studierendement van niet-beursstudent**	**Studierendement van beursstudent**
Tussen 1 en 27	62,8%	56,8%
Tussen 28 en 53	70,9%	59,5%
Meer dan 54	81,0%	69,4%

Bron: Databank Hoger Onderwijs (DHO), Studierendement voor type opleiding: Academisch gerichte bachelor, Professioneel gerichte bachelor, Graduaatsopleiding

Aangezien daarenboven aangetoond is dat het studierendement beduidend lager ligt bij studenten met een studietoelage die minder dan 54 studiepunten opnemen, is de maatregel pertinent in het licht van de nagestreefde doelstelling om de publieke middelen in het hoger onderwijs optimaal, dit wil zeggen efficiënt, te investeren.

Een studietoelage dekt hoe dan ook slechts een deel van de studie- en onderhoudskosten van de student. Daarenboven is het in Vlaanderen goedkoper om hoger onderwijs te volgen dan in de meeste ons omringende landen.

Alternatieve maatregelen om, in een context waarin begrotingsdiscipline aan de dag moet worden gelegd en gezonde overheidsfinanciën moeten worden nagestreefd, de publieke investeringen in het hoger onderwijs te optimaliseren, zouden een grotere groep treffen of minder sociaal zijn en dus het nagestreefde

doel niet even goed kunnen bereiken als de verhoging van de op te nemen studiepunten. Te denken valt bijvoorbeeld aan een verlaging van de studietoelage voor iedereen die ervoor in aanmerking komt, of een verstrenging van de financiële voorwaarden voor de studietoelage (bv. een verlaging van de maximale inkomensgrenzen). Ook andere mogelijke maatregelen, zoals een verhoging van het inschrijvingsgeld aan de Vlaamse hogescholen en universiteiten, zouden een veel grotere groep (potentiële) studenten treffen.

De impact wordt bovendien op verschillende manieren gemilderd of zelfs vermeden:

Ongeveer 7.000 studenten die door de verhoging van het aantal studiepunten geen studietoelage meer zullen kunnen krijgen, zitten momenteel in hun diplomajaar en zouden dus sowieso uitstromen; zij worden derhalve in de praktijk niet geraakt door de nieuwe voorwaarde (tenzij ze na hun afstuderen nog een andere studie zouden willen aanvatten).

Daarenboven kunnen de studenten die geraakt worden door de verhoging van het aantal studiepunten nog steeds genieten van een verlaagd studiegeld (dit wil zeggen inschrijvingsgeld) bij hun onderwijsinstelling, het zogenaamde 'beurstarief', overeenkomstig artikel I.3, 14°, van de Codex Hoger Onderwijs (met name punt b)); een beurstariefstudent betaalt slechts 136,50 euro inschrijvingsgeld, bij inschrijving voor een bachelor- of masteropleiding, terwijl het inschrijvingsgeld voor niet-beurstariefstudenten 1157,00 euro bedraagt; bovendien kunnen de getroffen studenten een beroep doen op de STUVO-middelen van hun onderwijsinstelling; dit zijn middelen die de Vlaamse Gemeenschap toekent voor de studentenvoorzieningen (STUVO's) van hogescholen en universiteiten, om sociaal kwetsbare studenten financieel te ondersteunen bij het bekostigen van hun studies; in totaal zal de Vlaamse Gemeenschap in 2026 meer dan 67 miljoen euro aan STUVO-middelen toekennen aan alle hogescholen en universiteiten samen.

Tegelijkertijd worden de categorieën van studenten die een uitzondering krijgen op het minimum aantal op te nemen punten uitgebreid, namelijk met de studenten die een erkend statuut hebben verkregen volgens 6 categorieën. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten om het verkregen hebben van deze statuten te bewijzen en de wijze waarop deze gegevens worden meegedeeld aan de bevoegde dienst van de Vlaamse overheid. Deze modaliteiten moeten nog worden uitgewerkt. De komende periode zullen de criteria om een statuut te kunnen krijgen worden vastgelegd, zal worden bepaald welke bewijsstukken gebruikt mogen worden om een statuut te kunnen aantonen en zal worden aangeduid welk orgaan bevoegd is voor de toekenning van statuten.

Momenteel is reeds een uitzondering voorzien voor studenten in hun diplomajaar en daardoor minder studiepunten moeten opnemen om te kunnen afstuderen. Die regelgeving blijft behouden. Het optrekken van het aantal studiepunten van 27 naar 54 om in aanmerking te komen voor een studietoelage heeft geen impact op het feit of een student nog recht heeft op gezinsbijslag in het kader van het Groeipakket. Daarvoor blijft de grens op 27 studiepunten liggen.

Studenten die gedurende het huidige academiejaar 2025-2026 minder dan 54 studiepunten opnemen, zullen tijdig weten dat het minimum aantal studiepunten om nog in aanmerking te komen voor een studietoelage vanaf academiejaar 2026-2027 op 54 zal liggen. Studenten zullen dus vooraf kunnen inschatten of ze in aanmerking kunnen komen voor een uitzondering en waar nodig hun programma kunnen afstemmen op de gewijzigde regelgeving. Er worden dan ook geen overgangsmaatregelen voorzien. Studenten die voldoen aan de financiële voorwaarden om een studietoelage te ontvangen, maar te weinig studiepunten

opnemen blijven ‘beurstariefstudenten’ en zullen dus nog steeds in aanmerking komen om het lager studiegeld te betalen.

Een beurstariefstudent is een student die
- een studietoelage ontvangt of
- die wel aan de financiële criteria en de nationaliteitsvoorwaarde (of onderdaan van een EER-lidstaat is) voldoet om een studiebeurs te ontvangen, maar die niet aan de andere gestelde voorwaarden voldoet, of
- een DGOS-bursaal, een BTC-bursaal of een bursaal in de programma’s van de ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad is.

Door het verhogen van het aantal studiepunten als voorwaarde om in aanmerking te komen voor een studietoelage, zal het aantal studenten die een studietoelage ontvangen dalen.

Artikel 4 tot en met 10
Door de beperking van het recht om in aanmerking te komen op een studietoelage (door het bepalen van een maximumleeftijd en het verhogen van het minimum aantal studiepunten) zullen er minder beursstudenten zijn. Om het effect van deze daling op de financieringsbonus voor beursstudenten die is voorzien in de berekening van de financiering voor hogeronderwijsinstellingen te temperen, wordt deze financieringsbonus in de toekomst voorzien voor 'beurstariefstudenten' in plaats van voor 'beursstudenten'. Studenten die door de verstrenging van de voorwaarden voor een studietoelage niet meer in aanmerking komen voor een studietoelage, maar wel nog voldoen aan de financiële voorwaarden, blijven meetellen voor de financieringsboni. De gewijzigde regelgeving gaat in vanaf academiejaar 2026-2027. Voor de rechten die betrekking hebben op de periode voorafgaand aan academiejaar 2026-2027 blijft de huidige regelgeving bestaan.

Artikel 11
Vanaf 1 september 2026 ontvangt het GO! vanuit onderwijs niet langer extra middelen voor de tewerkstelling van personeelsleden in de kinderdagverblijven van het gemeenschapsonderwijs, gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Gelet op de personeelstekorten in de kinderdagverblijven en de nood aan bijkomend personeel in kader van de uitbreiding van kinderdagverblijven in Brussel alsook de personeelsnoden in het Brussels Nederlandstalig onderwijs, mikken we op een maximale tewerkstelling van het personeel.

Artikel 12
Vanaf 1 september 2026 ontvangt het GO! niet langer financiering voor de personeelsleden tewerkgesteld in de voor- en nabewaking in Nederlandstalige basisscholen in Brussel. Deze personeelsleden zijn allemaal contractuele personeelsleden op wie de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten van toepassing is.

Artikel 13
Dit artikel behoeft geen toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Getekend door:Zuhal Demir (Signature)
Getekend op:2025-12-15 17:11:34 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Zuhal DEMIR